

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

03.04.2025

м. Харків

№ 70/35-рк/к

**КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ
«КОЛОМАЦЬКЕ ВИРОБНИЧЕ
УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-
КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА»**

(інформація, доступ до якої обмежено)

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України за результатами проведеного дослідження щодо дотримання суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення

ВСТАНОВИЛА:

1. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (1) КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «КОЛОМАЦЬКЕ ВИРОБНИЧЕ УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА» (далі – КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ», Підприємство) є юридичної особою, дата державної реєстрації *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Основним видом діяльності Підприємства є *(інформація, доступ до якої обмежено)* (код за КВЕД *(інформація, доступ до якої обмежено)*).
- (2) Відповідно до статуту КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» (в новій редакції), затвердженого рішенням XIV сесії IX скликання Коломацької селищної ради від 15.01.2021 № 21, Підприємство зазначене на комунальній власності територіальної громади селища Коломак і перебуває в управлінні Коломацької селищної ради Харківської області. Метою діяльністю Підприємства є випуск і реалізація продукції та надання послуг, які з одного боку забезпечують потреби населення та інших потенційних споживачів, насичуючи товарний ринок, а з другого – дають можливість одержувати прибуток (доход) і за рахунок цього, розширювати та поліпшувати матеріальну базу Підприємства, впроваджувати прогресивні технології, підвищувати продуктивність праці. Основним напрямком діяльності є збір, очищення та постачання води. Підприємство має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в банківських установах, круглу

печатку з власним найменуванням, штампи, бланки. Майно Підприємства є комунальною власністю територіальної громади селища Коломак і закріплюється за ним на праві господарського відання.

- (3) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» є суб'єктом господарювання.
- (4) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (5) Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання.
- (6) Відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, підлягає ліцензуванню відповідно до закону.
- (7) КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» здійснює діяльність на ринку послуг з централізованого водопостачання згідно з ліцензією, виданою рішенням Харківської обласної державної адміністрації від 24.12.2014 № 682.
- (8) Отже, КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природної монополії.
- (9) За інформацією КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ», наданою листом від 27.12.2024 № 124 (вх. від 27.12.2024 № 70-01/3452), послуга з централізованого водовідведення Підприємством не надається.

2. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (10) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

2.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (11) Відповідно до пункту 3.1. Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

2.1.1 Суб'єкт господарювання

- (12) Об'єктом аналізу є КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» - суб'єкт господарювання, який надає послугу з централізованого водопостачання.
- (13) КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» здійснюючи діяльність на ринку послуги з централізованого водопостачання видає технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.

- (14) За інформацією КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ», наданою листом від 27.12.2024 № 124 (вх. від 27.12.2024 № 70-01/3452), приєднання до систем централізованого водопостачання в смт Коломак, с. Новоіванівське та с. Різуненкове здійснюється відповідно до Порядку приєднання до мереж централізованого водопостачання на території Коломацької територіальної громади, що обслуговує комунальне підприємство «Коломацьке ВУЖКГ», затвердженого рішення виконавчого комітету Коломацької селищної ради від 27.01.2022 № 8 (далі - Порядок приєднання).
- (15) Пунктом 2.2. Порядку приєднання визначено, що надання технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання проводиться на безоплатній основі.
- (16) Таким чином, видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання здійснюється Підприємством безоплатно.
- 2.1.2 Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.*
- (17) Об'єктами аналізу є послуга з централізованого водопостачання.
- 2.2 Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище**
- 2.2.1 Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання*
- (18) Відповідно до пункту 4.1. Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (19) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ», є послуга з централізованого водопостачання, яка надається на платній основі.
- (20) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- а) споживчі характеристики*
- (21) Відповідно до пункту 4.1.2 Методики, споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними й експлуатаційними характеристиками тощо.
- (22) У визначенні статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення») централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (23) Відповідно до статті 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення») правами та обов'язками підприємств питного водопостачання є видача дозволів і технічних умов на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання.

- (24) Відносини, що виникають у процесі приєднання/підключення до водопровідно-каналізаційних мереж регулюються Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (зі змінами, в редакції від 13.07.2021) (далі – Правила №190).
- (25) Відповідно до термінів, визначених Правилами № 190, технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі - технічні умови) - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
- (26) Пунктами 1, 2 розділу III Правил № 190 передбачено, що приєднання до систем, зокрема, централізованого водопостачання здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання.
- (27) Згідно з пунктом 10 розділу III Правил № 190, технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання, зокрема, до систем централізованого питного водопостачання (далі - проєктно-технічна документація) згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.
- (28) Після виконання робіт з приєднання (врізки) до систем централізованого питного водопостачання та встановлення засобів обліку води укладається договір про надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення.
- (29) Отже, передумовою для надання послуги з централізованого водопостачання є приєднання об'єктів до системи централізованого питного водопостачання. При цьому для приєднання об'єктів до системи централізованого питного водопостачання споживач повинен отримати технічні умови на приєднання.
- (30) Основною споживчою властивістю послуги з централізованого водопостачання є її надання суб'єктом господарювання, який має діючі водопровідні мережі, що йому належать або ними використовуються (експлуатуються).

б) умови споживання

- (31) Послуга з централізованого водопостачання у відповідності до норм діючого законодавства України надається споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуг згідно зі статтею 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (32) Таким чином, умовами споживання послуг з централізованого водопостачання є наявність приєднання об'єктів водоспоживання до системи централізованого питного водопостачання та укладання договорів між виконавцем і споживачем послуг.

в) умови реалізації

- (33) Згідно з пунктом 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» господарська діяльність з надання послуг з централізованого водопостачання підлягає ліцензуванню.
- (34) КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» діє на підставі ліцензії на централізоване водопостачання, виданої 24.12.2014 Харківською обласною державною адміністрацією, є виконавцем послуги з централізованого водопостачання і забезпечує їх розповсюдження в межах

систем комунального водопостачання, що знаходяться у господарському віданні даного комунального підприємства.

- (35) Послуга з централізованого водопостачання надається із застосуванням певних інженерних мереж та згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» віднесена до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.
- (36) КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ», здійснюючи діяльність з централізованого водопостачання, є суб'єктом природної монополії та відповідно внесено до Зведеного переліку природних монополій, розміщеному на офіційному сайті Антимонопольного комітету України www.amcu.gov.ua.
- (37) Відповідно до статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.

г) ціна

- (38) Частиною першою статті 10 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» передбачено, що ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.
- (39) Відповідно до інформації, наданої КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» листом від 27.12.2024 № 124 (вх. від 27.12.2024 № 70-01/3452):
 - рішенням Коломацької селищної ради IV сесії IX скликання від 27.01.2021 № 16 «Про встановлення тарифів на комунальні послуги по водопостачанню по всій території Коломацької громади» встановлені тарифи на послугу з централізованого водопостачання для категорій споживачів «Населення» у розмірі 36,00 грн/м3, бюджетних організацій у розмірі 37,72 грн/м3 та госпрозрахункових організацій у розмірі 39,43 грн/м3;
 - рішенням Коломацької селищної ради XXIX сесії IX скликання від 23.02.2024 № 28 «Про встановлення тарифів на комунальні послуги по водопостачанню на території Коломацької селищної ради» встановлено тариф на послугу з централізованого водопостачання для категорій споживачів «Населення», бюджетних організацій та госпрозрахункових організацій у розмірі 52,80 грн/м3.
- (40) Отже, кінцеві споживачі послуги з централізованого водопостачання не мають можливості впливу на ціну такої послуги, оскільки тарифи на такі послуги затверджує відповідний орган місцевого самоврядування.
- (41) Таким чином, послуга з централізованого водопостачання надається на платній основі, а отже, є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ».

2.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів).

- (42) Учасниками ринку послуги з централізованого водопостачання є:
 - надавачі (виконавці) послуги – суб'єкти господарювання, які надають послугу з централізованого водопостачання;
 - споживачі послуг - фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримати послуги з централізованого водопостачання.

2.3. Визначення товарних меж ринку

- (43) Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом

формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

- (44) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:

подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;

подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей характеристик, якісних показників, тощо;

наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);

відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

- (45) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (46) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (47) Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання і водовідведення») централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (48) Внаслідок технологічних особливостей надання послуги з централізованого водопостачання вона не має товарів-замінників.
- (49) Отже, за таких обставин товарними межами ринку є послуга з централізованого водопостачання, яка не має товарів-замінників.

2.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (50) Відповідно до вимог Методики територіальні (географічні) межі ринку визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (51) Відповідно до рішення Коломацької селищної ради XV сесії IX скликання від 03.02.2022 № 23 «Про визначення виконавця послуг у комунальному житловому фонді на території Коломацької селищної ради» КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» визначено виконавцем житлово-комунальних послуг в житловому комунальному фонді на території Коломацької селищної ради.
- (52) Також Підприємство листом від 27.12.2024 № 124 (вх. від 27.12.2024 № 70-01/3452) повідомило Відділення, що надає послугу з централізованого водопостачання в смт Коломак, с. Новоіванівське і с. Різуненкове Богодухівського р-ну Харківської області.
- (53) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуги з централізованого водопостачання є територія смт Коломак, с. Новоіванівське і с. Різуненкове Богодухівського р-ну Харківської області, на якій розташовані системи централізованого

водопостачання, що перебувають у господарському віданні КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ».

2.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку - часові межі ринку.

- (54) Відповідно до Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (55) КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» у визначених територіальних межах протягом лютого – грудня 2022 року, 2023 – 2024 років та січня – березня 2025 року є єдиним суб'єктом господарювання, яке надає послугу з централізованого водопостачання.
- (56) В зазначений період структура ринку послуги з централізованого водопостачання залишалась не змінною.
- (57) Отже, часовими межами ринку послуги з централізованого водопостачання визначено лютий– грудень 2022 року, 2023 – 2024 роки та січень – березень 2025 року.

2.6 Визначення потенційних конкурентів

- (58) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (59) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (60) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання.
- (61) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з централізованого водопостачання, а також враховуючи те, що ринки централізованого водопостачання є в стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.
- (62) Таким чином, КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» не має конкурентів на ринку послуги з централізованого водопостачання в територіальних межах смт Коломак, с. Новоіванівське і с. Різуненкове Богодухівського р-ну Харківської області, де розташовані системи централізованого водопостачання, що перебувають у господарському віданні Підприємства.
- (63) При цьому, зважаючи на норми чинного законодавством, лише виконавцем послуги з централізованого водопостачання - КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» здійснюється видача технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання.

2.7. Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (64) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на

відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- (65) Ринок послуги з централізованого водопостачання характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.
- (66) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (67) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання.
- (68) Частиною першою статті 7 Закону України «Про природні монополії» визначено, що діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, а також діяльність суб'єктів господарювання на суміжних ринках підлягає ліцензуванню відповідно до закону.
- (69) Отже, ринок послуги з централізованого водопостачання перебуває у стані природної монополії, а КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» є суб'єктом природних монополій. При цьому, ведення господарської діяльності із централізованого водопостачання потребує отримання ліцензії.
- (70) Також, основним бар'єром вступу на ринок послуги з централізованого водопостачання є обмеження, пов'язане з необхідністю мати в наявності технічні засоби, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої) для централізованого водопостачання, що пов'язані єдиним технологічним процесом.
- (71) Окрім цього, з урахуванням норм діючого законодавства, лише виконавець послуги з централізованого водопостачання може видавати технічні умови на приєднання до систем централізованого водопостачання.

2.8 Встановлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (72) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
 - а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
 - б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (73) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).

- (74) Так, з урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ», яке є єдиним надавачем послуги з централізованого водопостачання, диктувати свої умови при наданні послуг є ознакою ринкової влади.
- (75) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» має ознаки суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з централізованого водопостачання в межах території смт Коломак, с. Новоіванівське і с. Різуненкове Богодухівського р-ну Харківської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання, що перебувають у господарському відання КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ».

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (76) Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови - це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які мають відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогашіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та електронних комунікацій.
- (77) Згідно з частиною другою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно із поданою нею заявою.
- (78) Відповідно до пункту 3 розділу III Правил № 190, для одержання технічних умов замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення подає до виробника таких послуг:
- заяву;
 - опитувальний лист (додаток 3);
 - ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1 : 500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);
 - копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
 - випіювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;
 - копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);
 - розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завершений підписами керівника проєктної організації та замовника;
 - у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.
- (79) У Додатку 2 до Правил № 190 наведено форму технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення.
- (80) Зазначеною формою передбачено, що технічні умови складаються з таких розділів:
- основні відомості, в яких відображається інформація про замовника;

умови водопостачання, в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце підключення тощо та, зокрема в пункті 8 розділу «Умови водопостачання» форми технічних умов передбачено, що «На водопровідному вводі комерційний облік обладнати (місце установки, тип лічильника, діаметр)»;

умови водовідведення, в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови.

- (81) Таким чином, з урахуванням викладеного, пунктом 8 розділу «Умови водопостачання» вищезазначеної форми технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення не передбачено встановлення конкретного типу лічильника холодної води.

4. ВИКЛАД ОБСТАВИН

- (82) Як вже вище було зазначено, приєднання до систем централізованого водопостачання в смт Коломак, с. Новоіванівське та с. Різуненкове здійснюється відповідно до Порядку приєднання.
- (83) Відповідно до пункту 1.4. Порядку приєднання, приєднання об'єктів замовника до централізованих водопровідних мереж передбачає наступні етапи, зокрема, подання заяви до КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» і отримання технічних умов на приєднання об'єкта до системи централізованого водопостачання.
- (84) Відповідно до інформації КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ», наданої листами від 27.12.2024 № 124 (вх. від 27.12.2024 № 70-01/3452) та від 10.02.2025 № 17 (вх. від 10.02.2025 № 70-01/432), протягом 2022 - 2023 років Підприємством видано 7 Технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання (далі – Технічні умови), а саме Технічні умови від 31.10.2022 № 1, видані (*інформація, доступ до якої обмежено*); Технічні умови від 29.06.2023 № 5, видані (*інформація, доступ до якої обмежено*).; Технічні умови від 29.06.2023 № 4, видані (*інформація, доступ до якої обмежено*).; Технічні умови від 29.05.2023 № 3, видані (*інформація, доступ до якої обмежено*); Технічні умови від 29.06.2023 № 2, видані (*інформація, доступ до якої обмежено*); Технічні умови від 30.01.2023 № 1, видані (*інформація, доступ до якої обмежено*).; Технічні умови від 30.10.2023 № 6, видані (*інформація, доступ до якої обмежено*). Протягом 2024 року та поточного періоду 2025 року звернень до Підприємства щодо видачі Технічних умов не було.
- (85) Аналізом змісту вищенаведених Технічних умов встановлено, що КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» у пункті 8 розділу «Умови водопостачання» зазначало: «На водопровідному вводі водомірний вузол обладнати - кран, водомірний лічильник ЛК-15Х...» (мова оригіналу).
- (86) Таким чином, КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» у Технічних умовах, виданих протягом 2022 - 2023 років, вказувало один конкретний тип засобу обліку холодної води, а саме ЛК-15Х.
- (87) Виробником засобу обліку холодної води з умовним позначенням ЛК-15Х є Держане підприємство «НОВАТОР» (місцезнаходження: (*інформація, доступ до якої обмежено*), ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*)). Так, на сайті ДП «НОВАТОР» за посиланням <https://ukrvodokanal.in.ua/participants/derzhavne-pidpryyemstvo-novator/> розміщено інформацію про те, що ДП «НОВАТОР» виробляє та постачає, зокрема, побутові лічильники води типу ЛК модифікації, зокрема 15Х.
- (88) Пунктом 1 розділу V Правил № 190, визначено, що споживачі, які приєднані або мають намір приєднатися до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зобов'язані забезпечити наявність у них засобів вимірювальної техніки, за умови їх відповідності вимогам Закону України «Про

метрологію та метрологічну діяльність» та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.

- (89) Крім того, у статті 41 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» зазначається, що облік у сфері питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання і споживачами за допомогою технічних засобів, що відповідають вимогам технічних регламентів.
- (90) Відповідно до частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» визначено, призначені органи з оцінки відповідності повідомляють науковому метрологічному центру, уповноваженому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, на ведення реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, про видані ними сертифікати перевірки типу засобів вимірювальної техніки.
- (91) Відповідно до абзацу другої частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» сертифікат перевірки типу засобів вимірювальної техніки (далі – ЗВТ) є документом, який засвідчує, що тип ЗВТ затверджено.
- (92) Порядок ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки (далі – Порядок) затверджений наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 13.07.2016 р. № 1161, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03.08.2016 за № 1081/29211.
- (93) Відповідно до пункту 2 Порядку, Реєстр є електронною базою даних, що містить відомості про затверджені типи ЗВТ.
- (94) Формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром – державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (далі – ДП «Укрметртестстандарт») шляхом унесення відомостей про затверджені типи ЗВТ та доповнень до них (пункт 3 Порядку).
- (95) Формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром – державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» шляхом унесення відомостей про затверджені типи ЗВТ та доповнень до них.
- (96) ДП «Укрметртестстандарт» забезпечує оприлюднення Реєстру на своєму вебсайті.
- (97) Відповідно до Реєстру, розміщеного на офіційному веб-сайті ДП «Укрметртестстандарт» за посиланням <http://www.ukrcsm.kiev.ua>, в Україні виробництво ЗВТ, зокрема, лічильників води здійснюють такі суб'єкти господарювання, зокрема:
 Філія ДНВП «ОБ'ЄДНАННЯ КОМУНАР» ЗАВОД «КОМУНАРСЧЕТМАШ» (умовне позначення типу ЗВТ – СВК-М);
 МПП «ТАКТ» (умовне позначення типу ЗВТ – ТАКТ);
 ПрАТ «СКЛОПРИЛАД» (умовне позначення типу ЗВТ – ЛВК);
 ТОВ «ТЕХНІКА ВИМІРЮВАНЬ» (умовне позначення типу ЗВТ – ІРКА);
 ТОВ «НВП «МЕТРОН» (умовне позначення типу ЗВТ – MDC, MDH, MLF, SDC, SDH);
 ТОВ «НВП «ТЕХНОФЛОУ» (умовне позначення типу ЗВТ – PREM-W);
 ПАТ «ЕЛЕКТРОТЕРМОМЕТРІЯ» (умовне позначення типу ЗВТ – KB-1,5);
 ТОВ «ГІДРОТЕК» (умовне позначення типу ЗВТ – E-T...-U);
 ПрАТ «ТАХІОН» (умовне позначення типу ЗВТ – УВР-011 модифікації А1, А2 та М1),

ДП «НОВАТОР» (умовне позначення типу ЗВТ – ЛК модифікації 15X, 15X-100);

та інші.

- (98) Враховуючи наведене, чинними нормативно-правовими актами у сфері метрології та метрологічної діяльності не передбачено обмежень типу ЗВТ – засобу обліку холодної води, що встановлюються споживачами.
- (99) Тобто, для обліку обсягу споживання Послуг споживачі можуть встановлювати не тільки засоби обліку холодної води з умовним позначенням ЛК-15X, але й будь-які інші засоби обліку холодної води, що занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.
- (100) За результатами аналізу роздрібних цін на засоби обліку холодної води, встановлено, що вартість лічильників типу ЛК-15X, вироблених ДП «НОВАТОР», є вищою порівняно з альтернативними засобами обліку інших виробників, які також відповідають вимогам чинного законодавства та включені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.
- (101) Це створює економічну перевагу для конкретних виробників і може обмежувати вибір споживачів, оскільки відсутність інформації про альтернативні, більш доступні за ціною засоби обліку води, призводить до нав'язування конкретних моделей.
- (102) Також за результатом аналізу роздрібних цін на засоби обліку холодної води, використаних з інтернет-ресурсів, встановлено, що вартість засобів обліку холодної води з умовним позначенням ЛК-15X, вироблених ДП «НОВАТОР», є вищою у порівнянні з аналогічними засобами обліку інших виробників, які також відповідають вимогам чинного законодавства та включені до реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки. Узагальнена інформація наведена у таблиці № 1.

Таблиця № 1

Модель лічильника	Тип лічильника	Виробник	Посилання на товар	Роздрібна ціна, грн
ЛК-15ХТ для холодної води	Мокрохід	ДП «Новатор»	novator-tm.com	600,00
СВК-1,6 для холодної води 1/2"	Мокрохід	ПАТ «Електротермометрія»	aqueduct.com.ua	588,52
Gidrotek E-T 1,6-U для холодної води	Мокрохід (Альтернатива)	ТОВ «ГІДРОТЕК»	hotline.ua	449,00
ETR-C(H) 15/110 R50H/40V для холодної води	Мокрохід (Альтернатива)	ТОВ «НВП «Вимірювальні системи»	epicentrk.ua	450,00

(Примітка: ціни актуальні станом на 03 квітня 2025 року та можуть змінюватися залежно від постачальника та комплектації.)

- (103) Включення КП КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» у Технічних умов конкретної моделі лічильника (ЛК-15X) фактично створює перевагу для ДП «НОВАТОР», що обмежує вибір споживачів. Така ситуація спонукає замовників послуг з приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення до придбання лише цих засобів обліку холодної води.
- (104) Зазначення КП КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» у Технічних умовах конкретного умовного позначення типу засобу обліку холодної води ЛК-15X вказує на вибір конкретного

суб'єкта господарювання, який займається виробництвом засобу обліку холодної води із цими умовними позначеннями, а саме на ДП «НОВАТОР», та спонукає замовників послуг з приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення до придбання саме таких засобів обліку холодної води.

5. НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ДІЙ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (105) У листі від 10.02.2025 № 17 (вх. від 10.02.2025 № 70-01/432) Підприємство зазначило, що Технічні умови є обов'язковими до виконання, а наслідком їх невиконання є *«Відтермінування підключення до виконання технічних умов»* (мова оригіналу).
- (106) Як вже вище зазначалось, для обліку обсягів споживання послуг споживачі можуть встановлювати будь-які засоби обліку холодної води, які занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.
- (107) В той же час, за інформацією КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» наданою листом від 10.02.2025 № 17 (вх. від 10.02.2025 № 70-01/432), на виконання Технічних умов замовниками послуг з приєднання протягом 2022 - 2023 років було встановлено 7 засобів обліку холодної води з умовним позначенням ЛК - 15 (у 2022 році – 1 засіб обліку, у 2023 році - 6 засобів обліку), тобто встановлені саме ті засоби обліку холодної води, які були зазначені у Технічних умовах.
- (108) Зазначення КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» у Технічних умовах одного конкретного умовного позначення типу засобу обліку холодної води ЛК-15Х вказує на вибір конкретного суб'єкта господарювання, який займається виробництвом лічильників води із цим умовним позначенням, а саме ДП «НОВАТОР», а це може обмежувати право споживача на вибір та встановлення засобу обліку холодної води, дозволеного до використання, іншого виробника.
- (109) Окрім цього, зазначення КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» у Технічних умовах одного конкретного умовного позначення типу засобу обліку холодної води ЛК-15Х, виробником якого є ДП «НОВАТОР», може призвести до підвищення попиту саме на цей тип лічильника, і до зменшення попиту на інші типи лічильників, дозволених до використання, і як наслідок може призвести до ущемлення інтересів як виробників інших засобів обліку холодної води, так і їх продавців.
- (110) Таким чином, визначення КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» у Технічних умовах одного конкретного типу засобу обліку холодної води, а саме ЛК-15Х для встановлення може призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також виробників та продавців інших засобів обліку холодної води.

6. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ТАКИХ ДІЙ

- (111) Дії КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ» щодо визначення у Технічних умовах одного конкретного типу засобу обліку холодної води, були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.
- (112) За відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначеного товару, тому вимушені погоджуватись на умови КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ», що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку послуг.

7. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (113) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище

на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (114) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (115) Дії КП «КОЛОМАЦЬКЕ ВУЖКГ», які полягають у визначенні у технічних умовах на приєднання до централізованих систем водопостачання одного конкретного типу засобу обліку холодної води, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водопостачання, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також виробників та продавців інших засобів обліку холодної води, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (116) Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (із змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «КОЛОМАЦЬКЕ ВИРОБНИЧЕ УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА» (ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*) припинити дії, які полягають у визначенні у технічних умовах на приєднання до централізованих систем питного водопостачання одного конкретного типу засобу обліку холодної води, та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водопостачання, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також виробників та продавців інших засобів обліку холодної води, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «КОЛОМАЦЬКЕ ВИРОБНИЧЕ УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА» необхідно повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України в електронному вигляді на електронну адресу e-mail: khrv@amcu.gov.ua та в паперовому вигляді на адресу: майдан Свободи, 5, Держпром, 6 під'їзд,

1 поверх, місто Харків, 61022 у **30-денний строк з дня їх отримання** із наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції **не розпочинається**.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК